

Grunde. Jeg mener ganske vist ogsaa, at man ikke fra Lovgivningsmagts Side kan gribe ind deri. At sætte Maksimaltakster paa Varer lader sig sikkert ikke gøre. Men et Spørgsmaal er det saa, om man egentlig opnaar den Fordel, man tilligter, ved at gribe ind paa de andre Punkter — Nr. 3 og 4 vil jeg kalde det —, Retten til at kræve Tingen tilbage og til at kræve hele Retsføbesummen, om man egentlig derved opnaar den gode Hensigt, som jeg erkender er til Stede, ved at gribe ind paa disse to Punkter, naar man ikke kan hjælpe paa de første to. Thi naar man gaar ud fra — og det gøre vi jo alle, det gør den højtærede Minister ogsaa — at man ikke bør gøre det i nogen Maade vanskeligere, end det i Forvejen er for Smaafolk at faa Varer paa Kredit, og det kunne de jo kun faa i Form af Afdragshandler, og selvfølgelig end mindre bør gøre Tingene dyrere og Varerne slettere for dem, man maa være meget betænkelig ved at bruge det Middel, man her har til sin Raadighed, nemlig at begrænse de Midler, Sælgeren har det i sin Magt at bruge. Man maa jo ikke glemme, at river man saadanne Midler, som ganske vist kunne misbruges, ud af Haanden paa ham, risikerer man enten, at han hører op at sælge paa Afdrag — og det er ogsaa ubehageligt for de vedkommende, som man indrømmer kun ad den Vej kunne faa Tingene — eller at han i alt Fald, fordi han har større Udgifter ved Omkostninger og deslige og større Risiko, lægger paa og da naturligvis lægger paa over for alle. Thi det er jo en Kendsgerning, man ikke maa lukke Øjnene for, at det ikke blot er den, der i sin Tid kommer til at misligholde sin Kontrakt, som Afdragshandleren af disse Hensyn sætter Prisen op for, men det er selvfølgelig for alle; thi under disse Forhold er det givet, at naar en Mand kommer ind i Butikken og køber, saa kan man ikke se paa vedkommende, om han om Aar og Dag vil bryde Kontrakten eller ikke. Manden kender ikke sine Kunder, han maa tage dem alle over een Kam, og er han kommen til at maatte lægge paa, fordi der er en større Risiko og større Udgifter, saa gaar det ud over den, der opfylder sin Kontrakt, lige saa fuldt som over den, der ikke gør det. Det er altsaa noget, man maa tage i Betragtning, dette, om man opnaar sin Hensigt, eller om man ikke kun gør ondt værre, trods den bedste Hensigt. De Maader, hvorpaa den højtærede Minister ifølge det foreliggende Lovforslag vil gribe ind paa disse to Punkter til Begrænsning af Sælgerens Ret, er med Hensyn til det første Punkt, altsaa det Tilfælde, at Sæl-

geren gør sin Ret gældende og tager Tingen igen, den, at han i Lovforslagets §§ 1 og 2 bestemmer, at tager han Tingen tilbage, skal han ikke have Lov til, som det nu er Tilfældet, uden videre at beholde alt, hvad han har faaet, men saa skal der finde en Opgørelse Sted af, hvad han bør have ud over Tingen selv. Thi at han ikke er fyldestgjort ved at faa sine Ting tilbage maaste i en helt eller halvt ramponeret eller paa anden Maade værdiforringet Tilstand, er soleklart. At han altid bør have noget, i alt Fald Renten, er givet, og det skal han naturligvis have af det han allerede har i Kassen, hvis han har noget, og ellers ved nyt Spørgsmaal mod Køberen. Men, siger Lovforslaget, heller ikke mere! Nu er Forholdet jo, som jeg sagde, saaledes, at tager han Tingen, beholder han alle Pengene, lige meget om han bliver nok saa meget beriget derved, og om det stiller sig nok saa haardt for den almindelige Bevidsthed. Han beholder det hele, der er ingen Afregning eller Opgørelse med Køberen, den Ting er færdig. Efter Lovforslaget skal der finde en Opgørelse Sted, en Vurdering af Sælgerens Tab, som jo skal erstattes af Køberen, og den skal oveni Købet finde Sted, inden Køberen skal udlevere Tingen. Det kan jo ikke nægtes, at det er noget, der tiltaler den almindelige Retsbevidsthed. Det tillader den almindelige Retsfølelse, at man med Loven i Haand kan sige: nu ville vi nok se den Ting efter, om du ikke skaar den stakkels Køber, men kun saar det, du efter Ret og Billighed har Krav paa; thi ingen bør have mere, end hvad han har Krav paa, hvad der er der ud over, er af det onde. Den Ting kunne vi nok blive enige om, at det er der noget tiltalende ved for den almindelige Retsbevidsthed, og det er der ogsaa for mig. Men det, der er det farlige her, er den store Ulejlighed, som skabes ved denne Opgørelse. Ellers gif det saa rent og klart. Nu skal der en Proces til. Den koster Penge, og Skønnet over, hvor meget der tilkommer Sælgeren for Savnet af Tingen, Værdiforringelse og saa videre, kan være meget forskelligt; det kan gaa Sælgeren i høj Grad imod. Dette vil Sælgeren naturligvis tage i Betragtning, naar han lægger sit Budget og kalkulerer sine Varers Pris. Dette, at han, medens han under de nuværende Forhold kan tage Tingen og dermed er færdig og kan stryge alle Afdragene i Kassen, nu skal ind paa en Proces, der koster Penge, og skal underkaste sig et Skøn, der maaste gaar ham imod, saaledes at han efter den ny Ordning vil komme til at tabe Penge, medens han efter den gamle i alt Fald blev holdt stabeløs